

Umowa o partnerstwie gospodarczym WE- państwa Afryki Wschodniej i Południowej

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 25 marca 2009 r. w sprawie Umowy przejściowej ustanawiającej ramy umowy o partnerstwie gospodarczym między państwami Afryki Wschodniej i Południowej z jednej strony a Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi z drugiej strony

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje rezolucje z dnia 25 września 2003 r. w sprawie Piątej Konferencji Ministerialnej Światowej Organizacji Handlu (WTO) w Cancún¹, z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie oceny realizacji rundy dauhańskiej po wejściu w życie decyzji Rady Generalnej WTO z dnia 1 sierpnia 2004 r.², z dnia 1 grudnia 2005 r. w sprawie przygotowań do Szóstej Konferencji Ministerialnej Światowej Organizacji Handlu w Hongkongu³, z dnia 23 marca 2006 r. w sprawie umów o partnerstwie gospodarczym (EPA)⁴, z dnia 4 kwietnia 2006 r. w sprawie oceny rundy dauhańskiej po Konferencji Ministerialnej Światowej Organizacji Handlu (WTO) w Hongkongu⁵, z dnia 1 czerwca 2006 r. w sprawie handlu i ubóstwa: planowanie polityki handlowej z myślą o maksymalizacji przyczyniania się handlu do walki z ubóstwem⁶, z dnia 7 września 2006 r. w sprawie zawieszenia negocjacji dotyczących dauhańskiej agendy rozwojowej (DDA)⁷, z dnia 23 maja 2007 r. w sprawie umów o partnerstwie gospodarczym⁸, z dnia 12 grudnia 2007 r. w sprawie umów o partnerstwie gospodarczym⁹ oraz swoje stanowisko z dnia 5 czerwca 2008 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Rady wprowadzającego ogólny system preferencji taryfowych na okres od dnia 1 stycznia 2009 r. do dnia 31 grudnia 2011 r. oraz zmieniającego rozporządzenia (WE) nr 552/97, (WE) nr 1933/2006 oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 964/2007 i (WE) nr 1100/2006¹⁰,
- uwzględniając umowę przejściową o partnerstwie gospodarczym między Komorami, Madagaskarem, Mauritusem, Seszelami, Zimbabwe i Zambią z jednej strony a Wspólnotą Europejską z drugiej strony,
- uwzględniając umowę o partnerstwie zawartą między państwami Afryki, Karaibów i Pacyfiku (AKP) z jednej strony a Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi z drugiej strony, podpisaną w Kotonu dnia 23 czerwca 2000 r. (umowa z Kotonu),

---

¹ Dz.U. C 77 E z 26.3.2004, s. 393.

² Dz.U. C 92 E z 20.4.2006, s. 397.

³ Dz.U. C 285 E z 22.11.2006, s. 126.

⁴ Dz.U. C 292 E z 1.12.2006, s. 121.

⁵ Dz.U. C 293 E z 2.12.2006, s. 155.

⁶ Dz.U. C 298 E z 8.12.2006, s. 261.

⁷ Dz.U. C 305 E z 14.12.2006, s. 244.

⁸ Dz.U. C 102 E z 24.4.2008, s. 301.

⁹ Dz.U. C 323 E z 18.12.2008, s. 361.

¹⁰ Teksty przyjęte, P6_TA(2008)0252.

- uwzględniając konkluzje Rady ds. Ogólnych i Stosunków Zewnętrznych z kwietnia 2006 r., października 2006 r., maja 2007 r., października 2007 r., listopada 2007 r. i maja 2008 r.,
  - uwzględniając komunikat Komisji z dnia 23 października 2007 r. w sprawie umów o partnerstwie gospodarczym (COM(2007)0635),
  - uwzględniając Układ ogólny w sprawie taryf celnych i handlu (GATT), w szczególności jego art. XXIV,
  - uwzględniając deklarację ministerialną z czwartej sesji Konferencji Ministerialnej WTO przyjętą w dniu 14 listopada 2001 r. w Ad-Dausze,
  - uwzględniając deklarację ministerialną z szóstej sesji Konferencji Ministerialnej WTO, przyjętą w dniu 18 grudnia 2005 r. w Hongkongu,
  - uwzględniając sprawozdanie i zalecenia grupy zadaniowej ds. pomocy na rzecz wymiany handlowej, przyjęte przez Radę Generalną WTO w dniu 10 października 2006 r.,
  - uwzględniając deklarację milenijną Organizacji Narodów Zjednoczonych z dnia 8 września 2000 r., w której ustanowiono milenijne cele rozwoju (MCR) jako kryteria wspólnie uzgodnione przez społeczność międzynarodową na rzecz eliminacji ubóstwa,
  - uwzględniając komunikat z Gleneagles, wydany przez grupę G8 w dniu 8 lipca 2005 r.,
  - uwzględniając art. 108 ust. 5 w połączeniu z art. 103 ust. 2 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że poprzednie stosunki handlowe Unii Europejskiej z krajami AKP (do 31 grudnia 2007 r.), które dawały krajom AKP preferencyjny dostęp do rynków UE bez zasady wzajemności, nie były zgodne z zasadami WTO,
- B. mając na uwadze, że EPA są zgodne z zasadami WTO i mają na celu wsparcie integracji regionalnej oraz propagowanie stopniowej integracji gospodarek krajów AKP z gospodarką światową, wspomagając tym samym ich zrównoważony rozwój społeczny i gospodarczy oraz przyczyniając się do globalnych wysiłków w celu eliminacji ubóstwa i chorób w krajach AKP,
- C. mając na uwadze, że obecny kryzys finansowy i gospodarczy oznacza, że sprawiedliwa i korzystna dla rozwoju polityka handlowa będzie odgrywała większą niż kiedykolwiek rolę w krajach rozwijających się,
- D. mając na uwadze, że poprzednie systemy preferencji handlowych nie były w stanie znacząco przyczynić się do poprawy sytuacji gospodarczej w tych krajach,
- E. mając na uwadze, że przejściowe umowy o partnerstwie gospodarczym (IEPA) to umowy dotyczące handlu towarami, które mają na celu zapobiec zakłóceniom w handlu między krajami AKP a Unią Europejską,
- F. mając na uwadze, że przejściowe IEPA są całkowicie niezależnymi, zgodnymi z zasadami WTO umowami międzynarodowymi, które można uznać za pierwszy krok w kierunku pełnych EPA,
- G. mając na uwadze, że Unia Europejska oferuje krajom AKP całkowicie bezkwestywny i

bezcłowy dostęp do rynków UE od pierwszego roku z wyjątkiem ryżu (2010 r.) i cukru (2015 r.),

- H. mając na uwadze, że możliwości krajów AKP znacznie różnią się od możliwości Unii Europejskiej,
  - I. mając na uwadze, że konkurencja między krajami UE i AKP jest ograniczona, ponieważ większość towarów eksportowanych z UE to produkty, których kraje AKP nie wytwarzają, lecz których potrzebują w ramach bezpośredniej konsumpcji lub jako surowca dla krajowego przemysłu,
  - J. mając na uwadze, że należyce zaplanowana liberalizacja handlu może wesprzeć różnorodność rynkową, wzrost gospodarczy i rozwój,
  - K. mając na uwadze, że w trakcie negocjacji w sprawie EPA niektóre kraje AKP dążyły do zawarcia klauzuli największego uprzywilejowania, która ustanawia normalne, niedyskryminacyjne taryfy na przywóz towarów, z myślą o zapewnieniu traktowania wszystkich eksporterów w taki sam sposób jak najbardziej uprzywilejowanego eksportera,
  - L. mając na uwadze, że z krajami AKP wynegocjowano poprawione reguły pochodzenia, które mogą im przynieść znaczne korzyści, jeżeli zostaną odpowiednio wdrożone, z należyтым uwzględnieniem ograniczonych możliwości tych krajów,
  - M. mając na uwadze, że ulepszonym regułom handlowym musi towarzyszyć zwiększenie poparcia dla związanej z handlem pomocy,
  - N. mając na uwadze, że celem unijnej starej pomocy na rzecz wymiany handlowej jest wspieranie zdolności krajów rozwijających się do wykorzystywania nowych możliwości handlowych,
  - O. mając na uwadze, że pełna EPA będzie nieuchronnie warunkować zakres i treść przyszłych umów zawieranych pomiędzy krajami AKP a innymi partnerami handlowymi oraz stanowisko regionu w negocjacjach,
  - P. mając na uwadze, że w skład grupy krajów AKP Afryki Wschodniej i Południowej (ESA) wchodzi państwa, które znacznie różnią się od siebie wielkością oraz PKB,
  - Q. mając na uwadze, że grupa państw Afryki Wschodniej i Południowej składa się z 5 państw o łącznej populacji 33,5 mln, różniących się co do wielkości i cech charakterystycznych, z których największe, Madagaskar, ma 250 razy więcej ludności niż najmniejsze, Seszele,
  - R. mając na uwadze, że region Afryki Wschodniej i Południowej, podzielony na grupę krajów Wspólnoty Wschodnioafrykańskiej (EAC) oraz grupę ESA, może zostać ponownie połączony, gdy tylko grupy te wyrażą taką wolę,
1. potwierdza swój pogląd, zgodnie z którym odpowiednio opracowane EPA, którym towarzyszą skuteczne strategie zorientowane na rozwój, są szansą na ożywienie stosunków handlowych między AKP i UE, na wsparcie rozwoju gospodarczego i różnorodności gospodarczej strefy AKP oraz integracji regionalnej, a także na ograniczenie ubóstwa w krajach AKP;
  2. podkreśla, że EPA nie mogą być uważane za zadowalające, jeżeli nie zostaną osiągnięte

trzy cele: udzielenie krajom AKP wsparcia finansowego na zrównoważony rozwój, promowanie większego włączenia tych państw do handlu światowego i wzmocnienie procesu regionalizacji;

3. podkreśla, że kluczowym celem tej umowy jest przyczynienie się do osiągnięcia MCR za pomocą celów w zakresie rozwoju, zmniejszenia ubóstwa i poszanowania praw człowieka;
4. dostrzega korzyści, jakie miało dla eksporterów podpisanie przejściowych umów o partnerstwie gospodarczym między Unią Europejską a poszczególnymi krajami, utrzymujące status quo dla eksportu do Unii Europejskiej po wygaśnięciu w dniu 31 grudnia 2007 r. taryf preferencyjnych przewidzianych w umowie z Kotonu i tym samym zachowujące i znacznie rozszerzające możliwości krajów Afryki Wschodniej i Południowej w zakresie eksportu do UE, zarówno poprzez pełne reguły rynkowe, jak i poprzez poprawione zasady pochodzenia;
5. dostrzega znaczenie osiągnięcia pomiędzy UE a jej partnerami z krajów AKP porozumień zgodnych z WTO, ponieważ bez takich porozumień stosunki handlowe między nimi oraz rozwój partnerów z krajów AKP będą poważnie zagrożone;
6. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Wspólnota Europejska oferuje krajom ESA w pełni bezcłowy i bezkwotowy dostęp do rynku Unii Europejskiej dla ich produktów w celu wsparcia liberalizacji handlu między krajami ESA a Unią Europejską;
7. podkreśla znaczenie podpisania IEPA jako koniecznego kroku w kierunku trwałego wzrostu w całym regionie, a także znaczenie ciągłych negocjacji zmierzających do podpisania pełnej umowy w celu pobudzenia handlu, inwestycji i integracji regionalnej;
8. apeluje do Komisji o zapewnienie, że jeśli jest to pragnieniem regionu ESA, będzie on mógł renegocjować wszelkie przepisy dotyczące kontrowersyjnych zagadnień, które pragnie on zmienić lub wycofać;
9. z zadowoleniem przyjmuje ustanowienie okresów przejściowych w ramach przejściowej umowy o partnerstwie gospodarczym dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) w celu umożliwienia im przystosowania do zmian zachodzących w wyniku umowy, a także wzywa władze odnośnych krajów do dalszego wspierania interesów MŚP w ich negocjacjach zmierzających do podpisania szerokiej EPA;
10. wskazuje, że istnieje olbrzymia nierównowaga pomiędzy gospodarkami UE i krajów ESA, której nie da się nigdy zaradzić, nawet częściowo, samymi strategiami swobodnej wymiany handlowej;
11. wzywa kraje AKP do kontynuowania procesu liberalizacji i zachęca do rozszerzenia takich reform poza handel towarami, tak aby pogłębić również liberalizację handlu usługami;
12. wzywa Unię Europejską, aby udzielała silniejszego i odpowiedniego wsparcia zarówno władzom krajów AKP, jak i sektorowi prywatnemu, tak aby ułatwić przekształcenie gospodarek po podpisaniu IEPA i zapewnić podejmowanie środków zmierzających do ochrony najbardziej narażonych grup (osoby w podeszłym wieku, niepełnosprawni, samotne matki) w okresie zmian gospodarczych;
13. wzywa Komisję i państwa członkowskie do wyjaśnienia faktycznego podziału środków w

regionie AKP przewidzianych na wydatki priorytetowe w ramach zwiększonego budżetu pomocy na rzecz wymiany handlowej;

14. apeluje o szybkie określenie i dostarczenie przydziału środków pomocy na rzecz wymiany handlowej;
15. przypomina o przyjęciu w październiku 2007 r. strategii UE w sprawie pomocy na rzecz wymiany handlowej, w ramach której podjęto zobowiązanie do zwiększenia zbiorowej pomocy UE dotyczącej handlu do 2 mld EUR rocznie do roku 2010 (1 mld EUR od Wspólnoty, 1 mld EUR od państw członkowskich); nalega, aby region Afryki Zachodniej otrzymał odpowiednią i sprawiedliwą część tej pomocy;
16. wzywa odnośnie kraje do udzielenia jasnych i przejrzystych informacji na temat sytuacji gospodarczej i politycznej oraz rozwoju tych krajów w celu poprawy współpracy z UE;
17. wzywa negocjatorów wszystkich pełnych EPA, aby w pełni opowiedzieli się za przejrzystym zarządzaniem zasobami naturalnymi i opracowaniem najlepszych praktyk, tak aby kraje AKP mogły uzyskać maksymalne korzyści z tych zasobów, zwalczając ewentualne pranie pieniędzy;
18. podkreśla znaczenie handlu między regionami oraz potrzebę wzmocnienia regionalnych stosunków handlowych w celu zagwarantowania trwałego wzrostu w regionie; podkreśla znaczenie współpracy między różnymi podmiotami regionalnymi oraz ich spójności; domaga się, by wszelkie umowy między UE a krajami regionu ESA nie były wzajemnie sprzeczne ani nie utrudniały integracji regionalnej w tym szerzej pojmowanym regionie;
19. wzywa do ustanowienia odpowiednich i przejrzystych mechanizmów monitorowania – z jasno określoną rolą i zakresem oddziaływania – w celu śledzenia wpływu EPA przy większej odpowiedzialności ze strony krajów AKP oraz szerokich konsultacjach z zainteresowanymi stronami, w tym ze społeczeństwem obywatelskim; podkreśla, że najpóźniej pięć lat po podpisaniu przejściowej EPA z krajami ESA należy dokonać jej szczegółowego przeglądu w odniesieniu do jej wpływu społeczno-gospodarczego, w tym kosztów i skutków jej wykonania, co umożliwi wprowadzenie poprawek do postanowień umowy i dostosowań w trakcie jej realizacji;
20. uznaje za istotne, by w ramach realizacji EPA ustanowić właściwy system monitorowania koordynowany przez odpowiednią komisję parlamentarną, złożoną z członków Komisji Handlu Międzynarodowego oraz Komisji Rozwoju, zapewniając stosowną równowagę między utrzymaniem wiodącej roli Komisji Handlu Międzynarodowego a ogólną spójnością polityki handlowej i polityki na rzecz rozwoju; jest zdania, że ta komisja parlamentarna powinna działać w sposób elastyczny oraz aktywnie koordynować swoją pracę z pracami Wspólnego Zgromadzenia Parlamentarnego AKP-UE; uważa, że monitorowanie należy rozpocząć po przyjęciu każdej z IEPA;
21. podkreśla w szczególności kluczową rolę parlamentów krajów AKP i podmiotów pozarządowych w monitorowaniu EPA i zarządzaniu nimi i wzywa Komisję do wspierania ich zaangażowania w trwające procesy negocjacyjne, które wymaga precyzyjnego planu negocjacji między UE a krajami AKP, opartego na podejściu uczestniczącym;
22. domaga się, by zgodnie z zasadami deklaracji paryskiej w sprawie skuteczności pomocy udzielanie pomocy było m.in. uwarunkowane zapotrzebowaniem na pomoc; wzywa zatem

kraje AKP do przedstawienia – w razie konieczności przy odpowiednim wsparciu ze strony UE – szczegółowych, skalkulowanych pod względem kosztowym wniosków dotyczących sposobów realizacji i przeznaczenia dodatkowych funduszy powiązanych z EPA, szczególnie w odniesieniu do: ram regulacyjnych, środków ochronnych, ułatwień handlowych, wsparcia w zapewnieniu zgodności z międzynarodowymi normami sanitarnymi i fitosanitarnymi oraz normami w zakresie własności intelektualnej, a także struktury mechanizmu monitorowania umowy o partnerstwie gospodarczym;

23. wyraża stałe poparcie dla szerokich EPA między Wspólnotą Europejską a krajami ESA, obejmujących kluczowy obszar negocjacji w dziedzinie praw własności intelektualnej, które dotyczą nie tylko zachodnich wynalazków technologicznych, lecz także różnorodności biologicznej i tradycyjnej wiedzy;
24. wzywa Komisję, aby dołożyła wszelkich starań w celu wznowienia negocjacji w sprawie dauhańskiej agendy rozwoju oraz zagwarantowania, że umowy o liberalizacji handlu będą w dalszym ciągu przyczyniać się do rozwoju ubogich krajów;
25. wyraża przekonanie, że pełne EPA powinny stanowić uzupełnienie umowy w sprawie dauhańskiej agendy rozwoju, nie zaś alternatywę dla niej;
26. rozumie potrzebę zamieszczenia rozdziału na temat ochrony handlu, określającego dwustronne środki ochronne; wzywa Komisję, aby w ramach ciągłych negocjacji mających na celu zawarcie wszechstronnej umowy o partnerstwie gospodarczym przyjęła przegląd środków ochronnych zawartych w tymczasowej umowie o partnerstwie gospodarczym w celu zagwarantowania właściwego, przejrzystego i szybkiego korzystania z tych środków pod warunkiem spełnienia kryteriów dotyczących ich stosowania;
27. jest zdania, że pełna EPA powinna stanowić wsparcie dla wywozu produktów przetworzonych dzięki uproszczonym i poprawionym regułom pochodzenia, szczególnie w tak kluczowych sektorach jak przemysł odzieżowy i rolnictwo;
28. popiera uzgodnione wyłączenia pozycji taryfowych odnoszące się do produktów rolnych i niektórych przetworzonych produktów rolnych, gdyż służą one głównie ochronie nowo powstających sektorów przemysłu lub produktów wrażliwych w tych krajach i przypomina o zobowiązaniu UE przyjętym w ramach dauhańskiej rundy negocjacji na rzecz rozwoju do stopniowej rezygnacji z subsydiów wywozowych w rolnictwie;
29. zauważa, że harmonogram trwających negocjacji w sprawie zastąpienia przejściowej pełną EPA pomiędzy UE a państwami regionu Afryki Wschodniej i Południowej funkcjonuje w oparciu o założenie, że umowa ta zostanie zawarta do końca 2009 r.; nalega na Komisję, by nie wywierała zbyt ambitnych nacisków na region ESA co do przyjęcia liberalizacji i by w tym względzie brała pod uwagę opinie Parlamentu ESA;
30. jest zdania, że należy odróżnić usługi handlowe od usług publicznych; podkreśla potrzebę utrzymania usług publicznych, które zaspokajają podstawowe potrzeby ludności lub odgrywają istotną rolę w zachowaniu różnorodności kulturowej, a także konieczność wyłączenia ich z wszelkich negocjacji;
31. zwraca uwagę na włączenie do pełnej EPA rozdziału poświęconego współpracy w dziedzinie rozwoju, obejmującego współpracę w handlu towarami, konkurencyjność po stronie podaży, infrastrukturę ułatwiającą prowadzenie działalności, handel usługami,

kwestie związane z handlem, budowanie zdolności instytucyjnych oraz dostosowania fiskalne; wzywa obie strony do przestrzegania uzgodnionego zobowiązania dotyczącego zakończenia negocjacji w sprawie konkurencji i zamówień publicznych przy uwzględnieniu możliwości krajów ESA;

32. podkreśla, że każda pełna umowa o partnerstwie gospodarczym musi również zawierać przepisy z zakresu dobrego zarządzania, przejrzystości organów politycznych i praw człowieka, zgodnie z art. 11b, 96 i 97 umowy z Kotonu;
33. zachęca Komisję do poszukiwania rozwiązań tzw. kwestii spornych, takich jak zakres zgłaszanego handlu, klauzula najwyższego uprzywilejowania, cła wywozowe oraz zabezpieczenia i reguły pochodzenia w ramach negocjacji nad pełną regionalną EPA, które będą w interesie WE i jej obywateli oraz będą wspierały trwały rozwój w UE i w krajach AKP;
34. podkreśla znaczenie, jakie ma pełna EPA dla wspierania stosunków międzyregionalnych poprzez harmonizację umów handlowych między krajami AKP a Wspólnotą Europejską;
35. wyraża głębokie zaniepokojenie z powodu obecnej sytuacji w Zimbabwe w zakresie praw człowieka, demokracji i gospodarki, która stanowi poważne zagrożenie dla tamtejszych obywateli oraz znaczną przeszkodę w bieżącej i przyszłej współpracy między Unią Europejską a Zimbabwe;
36. z zadowoleniem przyjmuje rozwój unii celnej w grupie krajów ESA i podejmowane próby utworzenia unii walutowej, biorąc szczególnie pod uwagę korzyści dla przedsiębiorstw, dostępne w wyniku harmonizacji przepisów w regionie ESA, prowadzącej do szerszego rynku, zwiększonego handlu i większych możliwości stworzenia ekonomii skali;
37. wzywa negocjujące strony do uwzględnienia wiążących ustaleń dotyczących zamówień publicznych, inwestycji i konkurencji, które mogłyby wzbudzić zainteresowanie prowadzeniem działalności i inwestowaniem w krajach ESA, ponieważ przepisy te przyniosą korzyści zarówno konsumentom, jak i lokalnym rządów, o ile będą one obowiązywać wszystkich, pomagając tym samym w przyciągnięciu przedsiębiorstw i inwestycji;
38. domaga się szybkiej procedury ratyfikacyjnej w celu bezzwłocznego udostępnienia krajom partnerskim korzyści płynących z IEPA;
39. zachęca strony do zakończenia negocjacji w celu zawarcia pełnej EPA między krajami ESA a Wspólnotą Europejską przy założeniu, że wzajemne korzyści takiej umowy są dobrze znane obu stronom;
40. nalega, żeby w tymczasowym procesie negocjacyjnym w pełni informowano Parlament i włączano go do udziału w tym procesie; pragnie, by odbywało się to poprzez aktywny, nieformalny dialog trójstronny z Radą i Komisją; wzywa Radę, aby jak najszybciej zwróciła się w tej kwestii do Parlamentu;
41. zwraca uwagę na los mieszkańców archipelagu Chagos, którzy zostali przymusowo wysiedleni ze swojej wyspy i obecnie żyją w ubóstwie na Mauritiusie i Seszelach, oraz uważa, że UE powinna pracować nad rozwiązaniem umożliwiającym powrót tej ludności na należącą do nich prawowicie wyspę, z której pochodzą;

42. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, rządowi i parlamentowi państw członkowskich i krajów AKP, Radzie Ministrów AKP-UE oraz Wspólnemu Zgromadzeniu Parlamentarnemu AKP-UE.